

Z Grúně na Bílý Kříž

Cílové skupiny

- senioři – celá trasa
- rodiče s dětmi – celá trasa, pro kočárky platí totéž co pro osoby na vozíku
- osoby na vozíku – především úsek „Hotel Charbulák – Horská chata Švarná Hanka“, který je celý asfaltový a jsou na něm nejzajímavější místa
- osoby s postižením sluchu – celá trasa

Forma turistiky

autoturistika + pěší, bus + pěší

Možné spojení

bus z Ostravice – směr Staré Hamry – Jamník, bus z Frýdku-Místku směr Krásná – Visalaje

Trasa

Staré Hamry – Grún – Bílý Kříž a zpět

Délka trasy

13 km

Popis regionu

Naučná stezka prochází po celé délce katastru obce Staré Hamry. Jde o území, které prošlo – stejně jako celé Beskydy – složitou proměnou. Jeho novodobé osídlování je spojeno od 16. století s valašskou kolonizací měnící krajinu, zavádějící místní názvosloví a především přínášející styl hospodaření, který zanechal stopy až do dnešních dnů. Od 17. století zde však nastupuje i těžba a zpracování železné rudy a obec takto získává své jméno. Původní slezská vesnice – mimochodem nejjižnější v celém historickém Slezsku – se od poloviny 20. století rozšířila z pravého břehu Ostravice také na druhou stranu řeky a je dnes moravskoslezskou. Zásadním zlomem v jejím životě byla výstavba přehrady Šance, kdy „vyšší“ společenské zájmy potlačily zájmy místní. Klesl počet obyvatel (z cca 2 tisíc na dnešních cca 560), byla zrušena železnice, omezilo se školství, zanikly mnohé služby. Přetrvávala však dostatečná síla patriotizmu, aby místní horalé našli potřebnou energii připomenout formou naučné stezky svou hrdou minulost.

Popis výletu

První tabule je v bývalém středu obce, nedaleko památníku Maryčky Magdonové, kostela sv. Jindřicha a bývalých budov fary a školy, odkud nás po celé trase kolem dalších 13 zastavení provází dále nejprve zelená a pak žlutá turistická značka. Nejzajímavější úsek je mezi hotelem Charbulák a horskou chatou Švarná Hanka. Kromě dřevěného kostelíku Panny Marie z konce 19. století se na něm na odlesněném hřebeni (valašsky „grúni“) nabízejí krásné výhledy po horské krajině, popsané na dvou výhledových panoramatech. Jde přitom nejen o výhledy na Beskydy, ale za dobré viditelnosti i na slovenská pohoří – Malou Fatru a Západní Tatry. Vpravdě symbolické je zastavení věnované podstatě valašského (resp. bačovského) zemědělství – „Pomník Valašské ovci“. Autoři naučné stezky vzdali na tomto místě poctu své životelce, ovečce plemene Valaška, formou sochy v životní velikosti. Na další atrakci, tzv. „Stezce pro bosé nohy“ jsou především mladí lidé, děti nevyjímaje, vta-hováni do popisovaného příběhu výzvou k vlastnímu prožitku – chůzi po trávě, hlíně nebo šiškách – jak to bylo na Starých Hamrech za starých časů zcela běžné. Je přitom realitou, že mnozí tuto výzvu ochotně přijímají. Závěr túry nás dovede na Bílý Kříž, kde si na předposledním zastavení můžeme přečíst příběh vzniku jména této osady a prohlédnout si její v roce 2008 nově postavený a vysvěcený symbol – kříž bílé barvy. Rozloučení nás čeká na pomyslném „konci světa“. Jde o místo, kde končila – a tím se i potkávala – území Slezska, Moravy a Uher, místo, kde bylo jen stěží možno očekávat zájem nebo dokonce pomoc ze strany mocných. Avšak i zde žili lidé, kteří chtěli žít a přežít. Pro dnešní dobu jsou jejich příběhy velkým odkazem z minulosti – že to dokázali. Lze usuzovat, že také v tom je smysl a poselství zdejší naučné stezky.

Trasa z Gruně na Bílý Kříž
49°29'8.444"N, 18°28'36.473"E

Dřevěný kostel Panny Marie Pomocné, Staré Hamry
49°29'20.385"N, 18°29'3.639"E